UNIVERSAL
LIBRARY
OU_204680
UNIVERSAL
LIBRARY

శ్రీమత్సర్వదేవతాభ్యోనమః

శ్రీ

కామేశ్వరీ శతకము

తిరుపతి వేంకటేశ్వరులచే
రచింపఁబడినది.

మూఁడవకూర్పు 1,000 ప్రతులు.

బందరు మినర్వాప్రెస్సునందు ముద్రింపఁబడెను.

1934.

కాపీరైటు రిజిష్టరు.] [వెల రు. 0-4-0

శ్రీ

కామేశ్వరీ శతకము

శా. శ్రీరామారమణాదినిర్జరశిరస్సేవ్యంబు సంసారసౌ
ఖ్యారామాంకురదోహదంబు పరితాపాసార మత్యంతశో
భారమ్యంబు పరార్థదాయకము నీ పాదంబు మోదంబుతో
వారంగొల్తు నమస్కరింతు మది సంభావింతుఁ గామేశ్వరీ. 1

శా. నేరంచేనియు నేరుచేనియును మన్నింపన్ ఘనత్వాది మా
ర్గాంబౌనని నిశ్చయించుకొని నా తప్పొప్పులంజెప్పి సం
సారాంభోనిధి నుత్తరించుటకు నిచ్చన్నిచ్చలుంగోరి ని
న్నారాధింపఁగఁ బూనినాఁడ దయలేదా ? తల్లి ! కామేశ్వరీ. 2

మ. అనురాగానుగతాంగనాజితుఁడనై యానందవి[illegible]మున్
వనితాసౌఖ్యపరమ్ముచేసి మనమున్ వారింపఁగాలేని నా
జననం బేమిటికంచు నొక్కొకరుసన్ గర్భించియున్ మానసే
రని నన్నెట్లు ధరించెదో యెఱుఁగఁగా రాదంబ! కామేశ్వరీ. 3

మ. తెఱఁ గేసెత్రవిరాగమందు మది సంధానింతునన్ మాట నీ
కెఱుఁగన్ రానిదె ? యట్టి నాదుమతి కేదే నొండు వైకల్యమున్
గారణమున్ జేయు నిమిత్తమేర్పడెను యేమో వాంఛ్యముంగాన్పు ద
క్కరిణి న్నను దరింతుఁ ? జెప్పు మది సౌఖ్యం బెట్లు ? కామేశ్వరీ. 4

మ. చదువన్ లేదొక విద్యలేనియును యాదృచ్ఛాలాభమే కాని నే
నొదుగన్ లేదొక శానిలేనియును నోహో యంటయే కాని నే
వదలన్ లేదొక వస్తులేనియును నా వింతౌటయే కాని యి
య్యదియే కీతిగ నెల్లకార్యములు నా కౌఁగాక కామేశ్వరీ. 5

మ. ధనమార్జించితి నిచ్చితిన్ యశము నందంగంటి భోగమ్ములం
దనివిన్ జెందితిఁ ద్వత్కృటాత్మమున విద్వాంసుండనై మించితిన్
జననీ! యెందుఁ గొఱంత నాకు లవ లేశంబైననున్ లేదు నీ
చన వున్నప్పు డొకంట రిక్తుఁ డగునే సంసారి? కామేశ్వరీ. 6

మ. జననంబందుట పెద్దయౌటయు గృహస్థత్వమ్ము గైకొంట నం
దనులం గాంచుట పెండ్లిసేయుట యిటుల్ నానాఁటి కేదేనియున్
బనియున్నట్టులె తోఁచు నొక్కొకపనిం బైపై విసర్జించి శాం
తిని వేగం గని నిన్నుఁ గొల్చుటయె ముక్తిప్రాప్తి కామేశ్వరీ. 7

మ. ధనమార్జించుట గాదునూ ఫలము విద్యల్ నేర్చుకొన్నందు! కి
మ్మనమున్ సత్క్రియలందుఁ జొన్పవలె సామాన్యమ్ముగా ధర్మమే
తన కృత్యంబని యెంచికోనలయు నద్దానన్ బరిజ్ఞానమున్
గొని నానాఁటికి నిన్నుఁ జేరవలెఁ గోర్కు ల్వీడి కామేశ్వరీ. 8

శా. దేహస్వాస్థ్యముకన్న వేఱొకటి ముక్తిప్రాప్తికిన్ సాధనం
బూహింపంబడదెందు, దానికి మహాయోగుల్ త్వదీయాంఘ్రిసే
వాహంభావము హేతువందు రది నిన్నర్థించుచున్నాఁడ సం
దేహం బేటికి? "దేహి"యన్నపుడు శక్తీ! తల్లి! కామేశ్వరీ. 9

శా. ఆధివ్యాధిపరీతమైన తనకాయం బర్థిఁ బోషించుచున్
శోధింపన్వలె వేదశాస్త్రములు సంశోధించి యద్దానిచే
సాధింపన్వలె ముక్తిమార్గ మదియున్ సాధించి మోక్షార్థికిన్
బోధింపన్వలె జన్మమన్న నదియే పో! దేవి! కామేశ్వరీ. 10

మ. ధనమున్నన్ సతిలేక తత్సుఖము సందర్భించినన్ సంతతిం
గన కాభాగ్యముగల్గ వేఱొకటి య క్కామ్యంబు చేకూర నిం
కను నొక్కం డనిగల్గ నొక్కఁ డదియుంగల్గన్ మఱొక్కండు తే
దనుకొల్దప్పుడు తృప్తి యొక్కరణి లభ్యంబౌనా? కామేశ్వరీ. 11

మ. జననాభావ మనుగ్రహింపు మది నీ శక్యంబుగాదేని పై
జననంబందును నాకొసంగు మెటులో సంగీతసాహిత్యముల్
పనిలేదీ యుదరంపుఁ బోషణకునై భాషాంతరంబుల్, జగ
జ్జననీ! దీనికి నింత వ్యర్థపుఁ బ్రయాసం బేల? కామేశ్వరీ. 12

మ. ఎవఁడేరీతిని బెట్టిపుట్టు నటులే యేర్పాటుగన్ వాని వృ
త్తివిశేషమ్ములు, దీనికింత మదినుద్రేకించి తానెక్కుడౌ
వ్యవసాయం బొనరింప నేమి యగుఁ? దైవాజ్ఞ నొకఁడా బిచ్చమె
త్తవలెన్! కర్మముదాఁట నెవ్వరికి సాధ్యంబౌనె? కామేశ్వరీ. 13

మ. ఇలువేల్పైనను దాతనైనను మఱింకేమైనను న్నీవె నీ
బలమొక్కించుక గల్గువారలకు నైశ్వర్యమ్ము హస్తస్థితా
మలకప్రాయము, నిన్నువీడి నరులం బ్రార్థింపఁగాఁ గల్గునే
కలుముల్? ధేనువుగాక దున్నలెటు దుగ్ధమ్మిచ్చుఁ? గామేశ్వరీ. 14

మ. నరనాథుల్ పలుమంది మిత్రులయియున్నం గాని తత్సన్నిధిన్
స్థిరవాసమ్మొనరించునట్టి పని నాచేఁ గాదు నీవంటి స
త్కరుణాశాలిని పెంపఁగాఁ దెలిఁగి విద్యాబుద్ధులన్నేర్చి నేఁ
బరులన్నిత్యము గొల్చుటొప్పగునె? యంబా! దేవి! కామేశ్వరీ. 15

మ. ఋణబాధల్ పరిణామబాధలంద్రు బుధు లాయీ బాధ నాకిప్పు దా
రుణమై తాఁగసిరెన్ ద్రిశుద్ధిగ నపథ్యం జేతఁడన్మాట గా
రుణి భాపత్యకటాక్షవీక్షణము ప్రసారింపించు వేఁడ్కొనక కా
రణ మింకియ్యెడ లేదిదే నిజ మపర్ణా! తల్లి! కామేశ్వరీ. 16

శా. నాయుంబోసిన దేవుఁ డెట్టిగతినైన న్నీరుదాఁ బోయఁడే
"యేఁటిన్నన్న కేగుఁగాల"మని యో నేప్వంగ సేమా? ధనిం
దారుల్ మాత్రము సర్వతులను పొడంబందిరే? యోటునే
దే నారాయణుకైనఁ? దృప్తికలవాఁడే లేఁడు కామేశ్వరీ. 17

మ. "తమపుత్రుల్ స్వమతేతరమ్ములగు విద్యల్ నేర్చి పోవంగరు" రం
డు మతభ్రష్టులఁ జేయు పండితులు నీచుల్ గారె? కిరంకి ద్ర
వ్యమునై కూఁతుల గోపాలందులుగఁ జేయరే? గురువ్వార దూ
ఱ మతిపొఁ గలికాలపున్మహిమ వార్యంబా? కామేశ్వరీ. 18

శా. ఆచారమ్ములుపోయె వేదములయం దాసక్తి లేదాయె దు
ర్నీచాతుర్యము హెచ్చె నీచులకు నాధిక్యమ్ము తావచ్చె సం
కోచంబెందును లే "దిహమ్ము పర"మన్ గొండాటకుం బోరువా
రీకోటం గనరారు పాపమిది యేమో? తల్లి! కామేశ్వరీ. 19

మ. మును నుద్యోగులు లేరొ? వారలు ధనమ్ముంగూర్పరో? పూర్వ వ
ర్తనలన్ మానిరె? పూనిరే? మలినమౌ ధర్మమ్ము వారిట్లు, లే
మనవచ్చున్ బ్రకృతప్రపంచగతి, వర్ణాచారముల్ మారె నె
వ్వని నెవ్వండని నిశ్చయింపఁదగునో వామాక్షి! కామేశ్వరీ. 20

మ. సకలమ్ముం గొఱిగించుకొందు రకటా! సన్యాసులా? కారు, బొ
ట్టొకయింతేనియు ఫాలమందిడ రదేమో! ముండలా? కారు, వి
ప్రకులోత్తంసులకిట్టి పాటుగలిగెన్ బైవారిమాటేల? యెం
దుకు లోకంబిటుమాఱె? నీకెఱుఁగరాదో! దేవి! కామేశ్వరీ. 21

శా. అచ్ఛాఫీసులటంచు హూణుల కుపాధ్యాయత్వమంచున్ మఱిన్
వెచ్చంబిచ్చెడి బచ్చుటిండులకడన్ వేదాంతమంచున్ మహో
ద్యచ్చారిత్రులు పండితుల్ మెలఁగఁగా నయ్యెంగదా! పొట్టకై
చచ్చున్ గాలమువచ్చె గౌరవము నాశంబయ్యెఁ గామేశ్వరీ. 22

మ. "బలి పాడాయెను గర్ణుఁడుం జెడియె విప్రస్వాములర్థించు కో
ర్కెల నీఁబూని, మఱెవ్వఁడెట్లునిలుచున్ బృథ్వీస్థలిన్, దాత గా
వల" దంద్రజ్ఞులుగొంద, ఱిందుఁ గల లాభం బింత గుర్తింప రి
క్కలికాలం బిటు కాలుచున్నయది దిక్కా, మొక్కా? కామేశ్వరీ. 23

శా. నానానీచకృతుల్ పొనర్చి సుతుహూణప్రక్రియాధ్యక్షుఁడౌ
వానింజేసినఁ "బొట్టకూటికిది నేర్వంబడ్డ" దన్నట్టి వి
జ్ఞానంబించుక లేక వేదమనినన్ శాస్త్రమ్ములన్నన్ సదా
తా నిందింపఁగఁ జొచ్చు వాఁడెఱుఁగునే తత్త్వమ్ము? కామేశ్వరీ. 24

మ. గురువన్నన్ భయభక్తులించుకయు నేకోశమ్మునం గానరా
వరయన్ రావొకనొన్నియేనియును మర్యాదాస్థితుల్ హూణవి
ద్య రహిన్నేర్చెడి బాలురందు, భృతకోపాధ్యాయతాదోషవి
స్ఫురణంబియ్యది కాక వేఱుగలదే మూలంబు? కామేశ్వరీ. 25

మ. ధనమార్జింపదె వేశ్య? యంతకును నింద్యంబౌ నసత్యప్రవ
ర్తనయున్ సేవయు విప్రజాతులకు మేరా? "నశ్వవృత్త్యా కదా
చన" యంచున్ మను వాడఁడా? యిది యమాన్యంబిట్టికాలమ్మునం
దన వర్ణాశ్రమపద్ధతుల్ విడుటయు న్యాయ్యంబె! కామేశ్వరీ. 26

మ. ఎవఁడేగోతినిఁ ద్రవ్య దాన మతి వాఁడేకాక "తాఁజెడ్డ కోఁ
తి వనంబెల్లను గాల్చుకీతిఁ" గులనీతిం దాఁట శంకించు న
ట్టి వివేకాత్ములఁ గూడఁ ద్రోయుటకుఁ జూడీకోరు లత్యంతగ
ర్హ్యవిధు లోభఘనసేతు కిద్యాదియు సహ్యంబగునె? కామేశ్వరీ. 27

శా. "మాల ల్దవ్వన నుండఁగావలెనె? యామ్నాయమ్ము లంఘింపరా
దే? లండన్ జన నేమగున్? మడికి ని[illegible]బట్ట[illegible]" యం
చాలోచింతురు పూర్వ మెవ్వరును లేరా? యింతవా[illegible]!
పాలంబోలు కొలమ్ము వారలకు నీ పాట్లేల? కామేశ్వరీ. 28

మ. మనకర్మమ్ములు తప్పు లన్యమత కర్మమ్ముల్ ప్రశస్తమ్ము లం
చును వాపోయెడి మూర్ఖులే యుభయమున్ [illegible] పాట్లకూ
డొవరం జెట్టెడి విద్యకుం గలదె యీ యు[illegible] యో
జన? తా నిద్యాది వేసమా నో! మలె [illegible]స్త్రంబగా! కామేశ్వరీ. 29

మ. తనధర్మమ్మున కన్యధర్మ మధికం బెంచి [illegible]
కొని వర్తించిన వ్యావహారికులు తిన్నం బట్టింపరే [illegible]
సిన యాచారము వారి కేమిటికి పింపించునే? [illegible]
వని మాతృమ్మునఁ దాను [illegible] నా? [illegible]! కామేశ్వరీ. 30

మ. [illegible] నికురించి విత్తముగొనన్ ప్రే[illegible] టం
క్రూరుల న్నిక్రము వ్యాయవాదులని పల్కుం డ[illegible]
స్ఫురణంబంతయు వీరియందుఁ గనపచ్చున్ [illegible]
ధర [illegible] నైడఁడీయఁ గారకులు సత్యం [illegible] కామేశ్వరీ. 31

శా. ఈవే యింద్రుఁడు వీవె చంద్రుఁడ వటం [illegible]
కావేశమ్ము మెయి న్నుతించు కవు[illegible]! [illegible]
దేవీ! [illegible] కొన్ని పద్యముల నీ [illegible]
దా? విత్తమ్ముకొసంగు [illegible]? [illegible] కామేశ్వరీ. 32

మ. కలవారెందఱు? రిక్తులెందఱు? జపు [illegible]
ద్యులు బంగారము మెక్కు [illegible] దదన్య [illegible]? యి
క్కలుము ల్నిక్కములా? వయస్సు సతమా? కాయంబు వాపాయమా?
కలమే నిక్కలరా? మఱేల ధనికు ల్గర్వింత్రు? కామేశ్వరీ. 33

మ. అతిథు ల్వచ్చిన గారవించుటకుఁ బాత్ర్యబ్దమ్మున న్నీ మహా
వ్రతము న్సల్పుటకు న్ధనమ్ముగను గార్హస్థ్యప్రచారమ్ము సం
తతము న్సాగుటకు న్పరాపరి నిరీన్ దల్లీ! నిను గోర ని
చ్చితి మాత్రము చాలు నెందు కధికశ్రీమత్త? కామేశ్వరీ. 34

మ. తలిదండ్రుల్ పనిఁబూని బాల్యమున విద్యాబుద్ధు లిన్నేర్ప లే
దలమిన్ దారిద్ర్యముగూర్చి యిచ్చుటయులే దీ నాకు సర్వమ్ము నీ
బలమే కారణమై యొసంగ జననీ! ప్రార్థింతు నీరీతిగాఁ
గలకాలమ్మును బోపని మ్మధికముల్ గాంక్షింపఁ గామేశ్వరీ. 35

శా. ఈశ్వరస్మృతియేని లేపటికి లేం దేహాద్యశాశ్వమ్మైన యీ
జీవమ్మందును గాయమందును సుతస్త్రీ బంధుగేహాదులం
దేవానేనియు నాస నేయు టది తప్పే యొక్కచోఁ జేసినన్
భావింపన్నది "నింత సత్య" మనచుం బల్మారుఁ గామేశ్వరీ. 36

మ. తమ ప్రాయమ్మునఁ బూర్వులౌ కవులు చిత్తభ్రాంతిచే స్త్రీసమా
గమముంగూర్చి రచించు నాటకములుం గావ్యమ్ములుం జూచి బా
ల్యము నట్లో పడగించి యౌవనను రా నా సౌఖ్యమందు న్మనిం
గి మానం జిప్పు డనీ యటుంచుము విరక్తిం జెందెదఁ గామేశ్వరీ. 37

మ. అనుమానింపక కల్పనారచితమై నాస న్విసాళించు నె
మ్మనముం ద్రిప్పఁగలేక దుర్విషయము న్మన్నించుచు న్సాధు స
జ్జనసాంగత్యము వీడినట్టి పరమాజ్ఞాని న్నను న్నుద్ధర
త్నకుం గార్చిన నీ కృపారస మపారం బంబ! కామేశ్వరీ. 38

మ. మగని న్మోహింప సతీ సుతాది గత సంబంధమ్ము సర్వమ్ము క
ల్పితి మాయావిల పాపకార్యమకదా! లెక్కింపఁగారాని దు
ష్కృతముల దేహి యొనర్చు టక్కటకటా! యీ బంధమే యీ జగ
త్ప్రసకిం గాఁదే వలోక్క గన నీచేఁ గాదె కామేశ్వరీ. 39

మ. ఒక కాంతేని నిజమ్ము గాని వనితాయోగంబు సౌఖ్యమ్ము స్ప
ష్టికి మూలమ్మని నమ్మియుంచుటఁగదా చేట్పాటు వాటిల్లె నీ
వాకటింకేయు వలోక్క, ట యీ నిదిదే మా ప్రియమ్ముం జూపు వం
చకటా! యొట్టిమహాత్ములుం దెడుదు రన్యాయంబు కామేశ్వరీ. 40

శా. జ్ఞానం బించుక లేని కన్నియలతోఁ గైవల్యముం జెంది బ్ర
హ్మానందం బిదియంచు నెంచు బుధులన్నా ! యెంత మూఢాత్ములెం
తే నింద్యమ్మని నోటఁబల్కుచును దేని న్వీడఁగాలేరు వి
జ్ఞానుల్ దానిఁదలంచిన న్బడము నాశ్చర్యంబు కామేశ్వరీ. 41

మ. గృహశృంగారము చేసి చేసి గృహిణీశృంగారముం జేసి చే
సి హృదంతఃప్రతిబింబితమ్ములగు నిస్సీమంపుఁ గోర్కుల్ వృథా
బహుళత్వమ్మును బొందఁ దిన్మయాత సంభావింపలేఁ డన్న, మీ
యిహమే శాశ్వతమంచు నెంచు కుజనుం డెంతేనిఁ గామేశ్వరీ. 42

మ. ఎవ రేమన్న మనోమికాని మదిలో నేరీతి యూహింతు నే
యవనిన్ స్త్రీయనవేఱు కాదిదియె మాయాశక్తి సామాన్య కే
రు వశుల్ గారె ! యథార్థము స్త్రీమయముగా నూహించి పస్త్రచ్ఛదాం
బువిధి న్వర్తిలు నేర్పుగన్గొనఁగ నోర్తున్ గొర్కె కామేశ్వరీ. 43

శా. ఎన్నో సంసృతు లెందఁగో తరగు లెన్నో శయ్య లెన్నో గృహా
లెన్నో దేశము లెన్నియో వసతులై యీమాయ కాయమ్ము లెం
గన్నగ్లానదు ముంగటుంగ దరియంగా లేరు కాలంబునం
బు న్నీదౌ దయగల్గ నంతకుఁగదా మోహమ్ము? కామేశ్వరీ. 44

శా. ఏయేకార్యములందుఁ దన్మయుఁడనై యేనుంటినో మున్ను, నా
కాయాకార్యములెల్ల నిప్పటికి నేయుప్రక్రియం బోవు ని
మాయం దాఁటుటకు న్త్రిమూర్తులకు సామర్థ్యమ్ము లేదన్న నో
జాయాపుత్రహితార్థులో నరుఁడు శక్యం బె? కామేశ్వరీ. 45

మ. ఒకమాట న్వచియింపు మత్సుకృత పే రెంగాని దేనెట్టిదు
ష్కృతిన్ మగ్నత చెంది యుండినను సంతోషమున్నమ్ము త
కక్క భక్తి న్భవదీయపాదయుగళం గల్పించి నీధ్యాన మి
న్నక పోనేర్చునె ? ముక్తి నాకిడఁదయన్నం డేనిఁ ? గామేశ్వరీ. 46

మ. వ్యసనమ్ముల్వదిలేలుగన్గనను గామాసక్తికిన్ లోనుప్రత
ద్రసనంపత్తులు దేహగేహములకే రాగిల్ల దన్నప్పుడొం
డు సారన్నేర్చునె వారిచిత్తముల ? నేను న్వారిలో నిల్లవ
ద్గ్రసారత్వమ్ము వహించి నిన్ను మఱవంగా లేదు కామేశ్వరీ. 47

మ. మన వీ దుర్వ్యసనమ్ముల న్మతిగి ధర్మంబెల్ల లంఘించి యీ
జననమ్ము న్వ్యర్థసేయుచుంటి మని పశ్చాత్తాపముం జెందుచు
న్నను దుర్వృత్తి యొకింత కాలము ననుం గాఱించెఁ బ్రారబ్ధక
ర్మనిదేశం బనివార్య మన్నపలు కామ్నాయమ్ము కామేశ్వరీ. 48

శా. కష్టంబేని సుఖంబులేనియును భోగమ్మేని రోగమ్మె లే
నిష్టంబేని యనిష్టమేని మఱి యింకేదేనిఁ బ్రారబ్ధని
ర్దిష్టంబై సమకూరు నన్న నిగమాదేశమ్ము తప్పింపఁగా
సృష్టింజేసెడి బ్రహ్మకేనియుఁ దరంబే? తెల్పు కామేశ్వరీ. 49

శా. ప్రారబ్ధమ్మున వచ్చు సంపదలు నాపత్తుల్, తదంతర్గతుల్
ధీరుల్ గా లోకసంగి నీయుభయమున్ దీర్ప న్సమర్థత్వమె
వ్వారల్ గాంతురో వారె ధీరులు బుధుల్వారె కవుల్వారె యు
ద్వారా ముక్తులు వారె నీవు మఱియవ్వారేరి ! కామేశ్వరీ. 50

శా. అంబా! లేదని యేద్వ నన్నదని యజ్ఞానంబుముంజెంది నా
కుం బాల్యమ్మునుండి యీసరణిఁ జేకూరె న్మనత్పాపప
ద్మంబే [illegible] గాఁ దలంతు నితరుల్ [illegible]మ్ములే కా గటం
చుం బొల్చెంతుఁ [illegible] కన్నదప్పు [illegible]? కామేశ్వరీ. 51

మ. [illegible] గొట్టుమాండు [illegible] మున [illegible]
[illegible] మా [illegible]! కూర్మి [illegible] మమ్ముల [illegible]
[illegible] సుఖముల [illegible] నిరీవా [illegible]? [illegible]
[illegible]! నీదయ [illegible] కామేశ్వరీ. 52

మ. [illegible] బ్రహ్మయానమున్ [illegible] న్నిశా
[illegible] జనులు [illegible] సేయుదు [illegible]
[illegible] నేను [illegible] గా [illegible]
[illegible] మతిమె [illegible] కామేశ్వరీ. 53

శా. [illegible] గొంకుమన్నిటి [illegible] విద్వత్తా [illegible]
త్పాలంబమ్ములు నీదుపాదములు చిత్తాంభోజ మం[illegible]
నీ [illegible] నిల్పువాని [illegible] వా
డేలోకమ్మున [illegible]? [illegible] కామేశ్వరీ. 54

మ. శతలేఖిన్యవధానిఁ జేయవొ? వచస్సారస్యముం గూర్పవో?
"ప్రతిలే రీతని"కన్న పేరిడవొ? ద్రవ్యం బీయవో? రాజుల
న్నతులం జేయవొ? యెన్ని యేన్గతుల నానందంబు గల్పింపవో?
గతినీవే యను వారికేమి కొదవో కామాక్షి? కామేశ్వరీ. 55

శా. విద్దెల్నేర్చితి మంచు నిక్కెదరహో! వేదమ్ములున్ శాస్త్రముల్
హద్దుల్ పద్దులు గల్గియున్నవియొ! యేలా నేర్వఁగా వచ్చు? నీ
పద్దార్ఢ్యం బది యేమిచేయఁ గలుగున్? సత్యవ్రతు న్మన్నుబల్
ముద్దుల్ దిద్దితి తత్సముల్ గలరె! యీ లోకానఁ గామేశ్వరీ. 56

మ. ధనికుం డెవ్వఁడు? రిక్తుఁ డెవ్వఁడు? భవత్కారుణ్య తచ్ఛూన్యతల్
పొనరించు న్మతి వానిఁ బీనిఁగ నరుల్ భూనాయకు న్శత్రుజి
త్తును వేగం బరిమార్చి న్యాయ మెదయందుం జేర్చి వాఁడా నుద
గ్రను రిక్తు న్బదభక్తు రాజుగ నొనర్పన్ లేదె? కామేశ్వరీ. 57

మ. మనదైశ్వర్యములెంత? యెంత మన? మమ్మాంధాతకన్నన్ యయా
తినృపోత్తంసుని కన్న మొల్చినవె నెత్తిన్ గొంత్రిత్రిశృంగమ్మ! లి
చ్చినదిం దిన్నదిఁ దక్క వమ్మని మదిం జింతింపఁగాలేని దు
ర్గనులున్ రాజులె? వారిఁ జూచు కవియున్ ధన్యుండె? కామేశ్వరీ. 58

మ. మనకన్నుల్ గనుచుండ నెందఱు జను ల్మృతైనారో? కానున్న వా
రును నింకెందఱొ? యంచుఁ దెల్పె మెయి ధీరుల్ సంస్కృతిన్ లోన న
మ్మనివారయ్యును జైకి నమ్మినగతి న్మన్నింతు రవ్వారి వ
ర్తన మవ్వారికె గోచరం బితరదుష్ప్రాపమ్ము కామేశ్వరీ. 59

శా. లక్ష్మీ త్రెచ్చెదఁ గోట్లు తెచ్చెద సిరుల్ రక్షింతు శిక్షింతు న
ధ్యక్షత్వమ్ము వహింతు నంచు నిలువెల్లు హాళ్ సేయుదే కాని తా
య క్షీణించెడగునే! యథోచితముగా నా వేళ కా వేళ యే
కుక్షిం దేర్చెడి నీదుభక్తులకుఁ జిక్కుల్లేవు కామేశ్వరీ. 60

మ. అనవద్యాంగిక నాథుఁ డొక్కఁ; డొకఁడో హాస్యాస్పదంబైన కా
మినికి న్నాథుఁడు; వేఱొకం డిరువురం బ్రేమించుఁ దుల్యమ్ముగా
మన మేతాదృశమంచుఁ దెల్పుటయు సామాన్యంబ? యద్దాని తృ
ప్తి నిరూపింపఁ దరంబ? యయ్యది యిటుల్ వాదించుఁ గామేశ్వరీ 61

శా. కట్టన్ బ్రేడ యొకింత లేకయుఁ గరుఁడుం గట్టుక్ గృహం బన్యోఁడుం
గట్టుంజిన్నకుటీర మింకొకఁడు పాకం గాఁపురమ్ముండు వాఁ
డెట్టుల్ లోకముఁగాంచు వీధి నవి యట్లే కాంతు రీకోర్కులన్
గుట్టల్ గుట్టలు సేయునట్టి మది కెగ్గో? సిగ్గో? కామేశ్వరీ. 62

మ. తన విత్తమ్మని యన్యవిత్తమని యాత్మన్ గొంక మంకింపఁ గాఁ
బని లే దిన్నియు స్వీకరింపనగు, నెప్పట్లం బ్రయత్నమ్ముఁ జే
సిన మాకున్ ఫలితమ్ము, గర్మమున నెచ్చెంబోయి యన్నట్టు లుం
డనగున్, గల్గునె స్వీయమం చొకటి యున్నం డేనిఁ గామేశ్వరీ. 63

మ. తనజన్మించినవేళఁ దెచ్చెనొ తనతోఁ బోవునవేళఁ దా
గొనునో యంతటఁ గాని దెట్టిదియు మాయల్ స్వీయమంచుం దలం
చిన నేనొప్పును; గర్మమొక్కటియె యున్ స్వీయమ్ము, వచ్చుం జనుం
దనతో నవ్యది, తచ్చరిత్ర మతిచిత్రం బంబ! కామేశ్వరీ. 64

శా. సంతానమ్మున ముక్తి చేకుఱుటయే సత్యమ్ము యేని న్నెడ
స్సంతమ్ము ల్పశుపక్షికీటములు మోక్షమ్మందునే నిక్కమి
క్కాంతిం గాంచుటలు న్నడుమాండ్రగుటయుం గల్గుం దటస్థింపవి
చింత న్నవ్వని కటంబ నిక్కమకదా! శ్రీదేవి కామేశ్వరీ. 65

మ. ధనముం దిచ్చ యొకప్డు గామినులపైఁ దాత్పర్య మొక్కప్డు గే
హనివాసమ్మున నొక్కవేళఁ బరదేశావాసమం దొక్కవే
ళను వైరాగ్యమునం దొకప్డు దొకనేకం దానికిన్ భిన్నమం
దును వర్తించుమనమ్ము గట్టు నయుఁ దంచు న్ముక్తిఁ గామేశ్వరీ. 66

మ. తనవిత్తమ్మును గట్టువాఁడు పరిమందిన్నెమ్ముఁ గా దానికే
తనస్వాతంత్ర్యము లేనివాఁ డనయునిం దివ్యస్థుఁ గావించి యా
తని సద్వర్గవ కారణమ్ముగఁ బరిస్థానమ్ము తానందునే!
ఘనుల్ జ్ఞానులతోవ గామి నిది యజ్ఞానంబు కామేశ్వరీ. 67

శా. భార్యాపుత్రులయందు రక్తియును ద్రవ్యంబందు నాసక్తియే
యామ్నాయ మ్మెంచను! చెంచుమాత్రమున నేమాయె? స్మశానమ్మందు నై
శ్వర్యం బస్థిర మాత్మజాతు లను ధీ జన్మం బనిత్యం బన
చ్ఛర్యల్ త్యాజ్యము లన్న జ్ఞాని గను నీ స్థానమ్ము కామేశ్వరీ. 68

శా. ఎంతే ద్రవ్యము దేశము ల్దిరిగి యేదే రీతి నార్జించి భూ
కాంత శ్రీ వహియింపఁ బో నొకఁట నిక్కంజక్కఁ గూర్చున్నచో
నింతిం బిడ్డల నన్నవస్త్రములకై హింసింపఁగాఁ బోను గా
స్వాంతం బెందుల కింక నేనిఁ గుదియింపన్ రాదు? కామేశ్వరీ. 69

మ. మన మీపాటికి శాంతము న్వలయు నమ్మంబా! సర్వ భోగమ్ములుం
గనినాఁడ న్నగమాయె నాయువును, సంస్కారుల్ "కశ్యాపిష్టి" నా
వినమే! పై సగమైన బ్రహ్మము వినా విశ్వమ్ము సర్వ మ్మస
త్తను చర్చన్ గమనింపని మ్మృధకము న్బాధింపఁ గామేశ్వరీ. 70

మ. ధనమంచు న్గలదొక్క చిక్కుదిగొనన్ దాత్పర్యమే లేనిచో
జననాథు ల్కృతి యొండ ఱుంకుగా కవీశ వ్రాతముల్ గొల్చుమన్!
వనియే మొక్కనితోడ నొక్కనికి నీ పార్శ్వభ్రమే కాక కోఁ
తిని గొండెక్కనదాని నయ్యది తృటిం దింపించుఁ గామేశ్వరీ. 71

మ. ఎవ రేమన్న మ దేమి? నిన్ను మదిలో నెవ్వాఁడు తా నమ్మువాఁ
డు విశేషమ్ముగ సౌఖ్యముం బడయువాఁడు న్మెచ్చువాఁడు న్గుఱ్ఱఁడున్
గవియుం గాఁగలఁ డాపద ల్బాయు నేకాలమ్మున న్వానిఁ గ
న్గ్రహింపన్ సగ్గునచోఁ దొలంగు నవరోధమ్ముం బంబ! కామేశ్వరీ. 72

శా. హా! నీ పేరును దిక్కటంచు మది సంభావించుచున్ కాని యా
వ్యాపారంబును గష్టమిష్టనయుడు న్వారింపఁగాలేరు నీ
వో, రాఁబోయెడి వానితోడ నరు యేగాగింపు వారింతు నీ
వే రాజిల్లుము నాకు దిక్కగుము, నిన్నే గొల్తుఁ గామేశ్వరీ. 73

శా. ఈవే ప్రోవనిదానవే యపుడు నన్నేవారు రక్షించి? రా
యీ వాంఛఁగరాని వ్యాధియు బుగాం జెన్నని పై చిక్కు, లున్
పై వాంఛాయము బ్రాల నన్నుఁటేఁ బ్రమటి వ్యాపించి లేగతిం
బెంపం బొమ్ము టటుండ మాన ముడవే? శ్రీదేవి, కామేశ్వరీ. 74

మ. మనుజుల్ గొల్వఁగనేల యన్యులను? "నోమాతుః పరాదేవతా"
యను వాక్యమ్మున మాతృశబ్దమున కన్యార్థమ్ము గా నెప్పునే
జననీరూపమున న్సదా నులభపై శాసించు నిన్నున్ భజిం
చినఁ జేకూరవె భుక్తిముక్తులు యశశ్శ్రీ యెందుఁ గామేశ్వరీ. 75

శా. గాయత్ర్యర్థము నిన్నుఁ దెల్పుటయె నిక్కమ్మౌనిఁ దన్మంత్రమే
ధ్యేయంబేని సమస్త విప్రులకు, నీ తేజం బమేయంబయే
వాయుశ్శ్రీబల పుష్టి కీర్తు లిహమం దాపైని ముక్త్యాప్తి తా
మై యీ నన్ను వరింపవే! యనుచు ధైర్యం బంబ! కామేశ్వరీ. 76

శా. ఇంద్రుం డెవ్వఁడు? చంద్రుఁ డెవ్వఁ? డనిలుం డెవ్వాఁడు? కంజోద్భవుం
డెందేశ పద్మముఖు ల్మ రెవ్వరు? భవానీ! త్వన్మహోలేశ మా
యిందుం గిందుగఁ బెంచుఁ ద్రుంచు నఖిలం బీవే భవత్త్యక్తమే
నిం ద్రైలోక్య మశక్తమై పొలుపఱు న్నిక్కంబు కామేశ్వరీ. 77

శా. ఏవేళ న్మతి యేస్థలమ్మునను నేయే రీతి గానున్నదో
యావేళ న్మతి యాస్థలమ్మునను నాయా రీతియై తీరు, సూ
ర్యావిర్భావముఁ బొద్దుగ్రుంకుటయు దృష్టాంతమ్ము లిప్పట్ల నీ
భావం బింత యెఱుంగ ధైర్యము మదిం బాటిల్లుఁ గామేశ్వరీ. 78

మ. బలమిచ్చున్ యశమిచ్చు సంపదలిడు న్భంజించు గుంజించు దు
ర్బలులం జేయు బలాఢ్యులం బొనరుచుం బాలించుఁ దేలించు నీ
కళ యేతాదృశమంచు నిక్కమెఱుఁగంగా శక్తుఁ డెవ్వాఁడు లో
కులు పల్గీతుల నట్టి సంగతుల వాకొల్పింతురు కామేశ్వరీ. 79

శా. సంసారం బతిహేయమం చెఱిఁగియుం జాలించుకో నేర మా
శంసాపాత్రముగాని యీ జగమునం జాపల్యమా హెచ్చు ప్ర
ధ్వంసాభావము ప్రాగభావ మనుచుం దర్కించు శాస్త్రమ్ము లీ
హింస న్మానుప నేర దయ్యది మనంబే నేర్పుఁ గామేశ్వరీ. 80

శా. ఎన్నేఁ దెచ్చితిఁ దెచ్చునింక మఱి యెన్నే వస్తువు ల్లేవిలోఁ
గొన్నింటిం దిని కొన్ని దాఁచువనుచుం గొండాడుచుం గాని తాఁ
గన్న ల్మూసెడినంతలో నొకటియుం గన్పట్ట దీ నీటిపై
చిన్నారి నమ్ముటకన్నఁ బండితునకుం జేటున్నె? కామేశ్వరీ. 81

మ. తనతెల్వి న్ధనవాంఛచే జడులచెంతం బూని దన్నిటి పో
ల్కని దమ్ముం బొనరించుకన్న వినియోగింపం దగు న్విద్యలో
నని నా సమ్మతి, యెంత రాజయినఁ దా నాపై నొకండుండు వి
ద్య నఖండత్వము త్వత్కృపావశత నందన్వచ్చుఁ గామేశ్వరీ. 82

మ. నిను నే నమ్మినదాని కీ యిహమున న్నైర్యం గళావర్తియుక్
ధనముక్ భోగము రాజపూజ్యత కవిత్వమ్ము న్యశమ్ముక్ సుఖం
బును సంపూర్తిగ నిచ్చుచు న్నిరతముం బోషించు చున్నావిఁ క
ప్పనిఁ గొల్వం బనియేమి యిక్కరణి నెవ్వం డిచ్చుఁ! గామేశ్వరీ. 83

మ. ధనికుం డైనను రిక్తుఁ డైనఁ గడు లుబ్ధత్వమ్మునక్ మించు దు
ర్ధనుఁ డైనక్ నృపమాత్రుఁ డే నరిగినం దాతృత్వపర్యాప్తుఁ డై
వినయం బొప్పఁగ నూఱులాఱులిడి బల్విశ్వాసముం గూర్పు ని
యనిమిత్తం బగు శేర్మి గాక యిది నాదా శక్తి? కామేశ్వరీ. 84

మ. ఇలువేల్పంచును నిన్నుఁ గొల్చుటయు కాదీ యీ భూలోకమ్మునక్
గలవేల్పెవ్వరు నీకుఁ దక్క? జననీ! కళ్యాణముల్ గోరియో
కలుముల్ గోరియొ సౌఖ్యముం బడయఁగాఁ గాంక్షించియో నిన్ను ని
చ్చలు సేవించెద నందుకే నగుఁ గటాక్షమ్మున్నఁ గామేశ్వరీ. 85

శా. నానాసాలవిశాలమై మఱియు నానాకల్పవృక్షాఢ్యమై
నానారత్నమయాచలాకలితమై నానామరప్రాప్యమై
నానాశక్తికమై సుధాలసదుదన్వద్ఘోషమై యొప్పు నీ
వానం బొప్పెడి నీకు మ్రొక్కెద నను న్బాలింపు కామేశ్వరీ. 86

మ. కలనైనం గనఁ జేయ మొక్కపరి వేడ్క న్మంత్రముల్ గొల్వ ము
క్తులు గానమ్ములు సేయఁ దక్కఁగల శక్తుల్ దేవవేల్పుట్లు నె
చ్చెలులై సేవయొనర్ప మధ్యగతమౌ చింతామణిం గొల్వులో
పలఁ బేరోలగమందు నీచెలువముం బ్రార్థింతుఁ గామేశ్వరీ. 87

మ. ఋతురాజు ల్వసియించుచోట సకలశ్రేయమ్ములం గూర్చు మం
త్రతతుల్ వ్యాప్తి చెడితావు నక్కలలు వేదమ్ము ల్పురాణములుక్
స్మృతులుం గాయము దాల్చియుండునెడ లోకైకేశ్వరుం డాత్మ నీ
పతి నీతో నెలుగొందు దీవి మది సంభావింతుఁ గామేశ్వరీ. 88

శా. శ్రీరుద్రైకయ్యోడలక్ త్రిమూర్తు లెదుటం జెల్వొందు దీపమ్ము దా
వాలం బెయ్యది ముక్తి, శుద్ధి లయముం బ్రాపించు దేపట్ల, నా
నార్చులు తత్త్వాదులు నెచ్చెలుల్ కలుములం గూడించు నెద్దాని పే
రాలాపించినమాత్ర దీవ్యదమది వర్ణ్యంబా నీ? కామేశ్వరీ. 89

మ. పరగేహమ్మున భుక్తి యన్యసతితో భాషించు బల్ రక్తి య
క్షరలంకుం గాని షష్ఠిసక్తి వేల్పాకనికిం గంపించు ధీశక్తి నీ
చరణమ్ముల్ దవలేని భక్తియును నిస్సారమ్ము లీయైదిటి
స్మరుఁగన్నికుము మన్మనం బిదియ నిన్ బ్రార్థింతుఁ గామేశ్వరీ. 90

శా. అంబా! నాదు ప్రమాణపూర్తిగ నొకం డాలింపు వాక్రుత్తు నీ
చంబౌ జన్మము నెత్తుఁగాక గడుఁదుచ్ఛంబైన దుర్వృత్తియం
దుం బర్గుండగుఁగాక నెమ్మనమునందున్ భక్తిమై నీదు సే
వం బాటించెడి వాని కెల్లజగము న్వశ్యంబు కామేశ్వరీ. 91

శా. ఏనాఁడో భవదాజ్ఞ యాత్మనము నేనెన్న్యము స్వేడి త్య
ద్యోగ్నై కామ్యుఁడనై చరించుటకు సిద్ధ వ్యాంత నిక్కంబు నే
నే నా నాశము గుర్తెఱుంగుదును గానీ భ్రాంతియుంగల్గు నే
మో నీ విందుకమున్న తెల్పవలెఁ జామ్మాతల్లి! కామేశ్వరీ. 92

శా. ఆగూఢవిద్యలనన్నిటిన్ స్వయముగా నార్జింపఁగాఁ జాల
వే యంచుం బఠియించు ప్రజ్ఞగురు లోకేద్యుం గురుంగా సహా
ధ్యాయుం గా వల తిర్వతి న్నటుపై శాస్త్రప్రక్రియన్ స్వప్నమే
నా గూఢమ్ము తెలావగ నిచ్చిన నిమ్ము ధ్యానించెదం గామేశ్వరీ. 93

శా. నేనేనన్నిమెఱుంగ నన్నును భవానీ! మత్పురాతన్య ప్రసా
దానా నాకునుదా [illegible]
ఆగా నేర్పఁగజగడింపఁయే యుడే వటంచెల్లం [illegible]
[illegible] వచియింతు రియ్యాని యుపాస్యం [illegible] కామేశ్వరీ. 94

శా. [illegible] లేరు సత్పురుషులు? [illegible] మత్పట్ల [illegible]
[illegible] విన్నని వికల్పకల్పనల [illegible] చింపు టట్లుండెఁ బ
[illegible] నిట్టున్నను నిరాంతానందుఁ గాఁ [illegible]
[illegible]! నాశక్తియన న్వినంగ యిది? [illegible] కామేశ్వరీ. 95

మ. సకలమ్ముల్ సమకూర్చు దేవి యొకటే సామాన్యముం గాని తే
మి కలిఁజో? సకలామయమ్ములును నవియ న్నన్నే దేవించు ని
త్యకలంకంబడఁజూపి యొప్పటికి న్నీవు వశ్యత్వముఁ గాం
చిన నాఁ కాదిగఁ బ్రోచుచుంట మనమందుంటిం జవిమ్ము కామేశ్వరీ. 96

మ. తృణముల్ వజ్రముగాఁగఁ జంది నొకఁ డందింగా సమర్థించు నీ
యణుమాత్రంబు గటాక్షమించి యొక మాత్రాలోకనం జేసినం
గణుతింపంగ వశమ్ముగాని [illegible]ముం గా[illegible]గ్య మారోగ్యముల్
ఒగినాకు శ్రేయము నా మెయి నిల్పరావా ? దేవి ! కామేశ్వరీ. 97

శా. ప్రారబ్ధమ్మున భోగ్యమన్న విధి నా పాపున్ను మాబోంట్ల మం
గారా దయ్యది చారిత్ర్యమును బొందిన[illegible], ని
వ్వారాధించినదానికిన్ ఫలము నే వాసింము [illegible]
భారం [illegible] దిని ని మ్మదిగొ [illegible] కామేశ్వరీ. 98

శా. [illegible]యోగముఁ జేసి [illegible] నా [illegible]గంబు న
[illegible] మూసి [illegible]
నిచ్చ నిన్నున్ స్మరింపనేరఁ [illegible], [illegible]
[illegible] నిన్నున్ స్మరింపన్ నొడువు [illegible] ? కామేశ్వరీ. 99

మ. కరుణన్ నీ పతి [illegible] మున్న [illegible] నిన్నున్ నా
తురునిం బ్రోచి తిడియ సామ్యమును [illegible] నీ [illegible],
[illegible] ! యీ[illegible] నీ [illegible] దుము
[illegible] నీ కిది [illegible] ? కామేశ్వరీ. 100

మ. పడి [illegible] తలనొప్పియో [illegible] నీ
పడి కాలమ్మునఁ [illegible] ము [illegible] నా
కడకుం [illegible] దిని [illegible], ని
యదుగు [illegible] కామేశ్వరీ. 101

శా. పుణ్యం [illegible] చేసి వేనెలుఁగ, [illegible] పాపం
బన్నింపం [illegible] నా
పన్నుండన్ [illegible] నా [illegible] నీ [illegible]
ప[illegible] కృపావా[illegible] ! కామేశ్వరీ. 102

శా. "పదరా పా పదరా" యటంచు మెదపైఁ [illegible] ట్టి గం
టుదురా కాలుని [illegible] మదిలో [illegible] నీ
పదభక్తిన్ [illegible] పాదం [illegible] నీ
పదరాజీవము [illegible] కామేశ్వరీ. 103

శా. బాల్యంబెల్లను గ్రీడచే జరుగఁ బో! భామారతిప్రక్రియా
లౌల్యోద్రేకముచేత యౌవనము నేలం గూలు; సంతప్తహా
మాల్యంబో యన నొప్పు వార్ధకము దా మాయంగదా చింతలన్
శల్యంబుల్ మిగులున్ ద్వదీయ పదవిన్ సాధింపఁ గామేశ్వరీ. 104

మ. తపముం జేయఁగలేదు, దానములు నేఁ దథ్యంబుగాఁ జేయలే
దెపుడుం, బెద్దలువల్కు చట్టముల యం దిచ్చం జరింపంగలే
దిపు డేలాగుననో భవచ్చరితమం దిష్టంబు గల్గెన్ మదిన్
నెపముల్ మూలకుఁ ద్రోచి ప్రోవుమి నను న్నీచాత్ముఁ గామేశ్వరీ. 105

మ. జననీగర్భములోనఁ గొన్నిదినముల్ సాధుత్వముం జెందియుం
టినొ లేదో వివరింప రా, దవల నా తీవు ల్గణింపంగ నీ
కును శక్యంబని యెంచఁబో నవిన, నాకుం జక్కఁగా నీకడన్
మనవిం జేయఁగ నెట్లు శక్యమగు? నన్మన్నింపు కామేశ్వరీ. 106

శా. శ్రీరంజిల్లెడి పద్యముల్ శతకమై చెన్నొంద నీమీఁద నే
నారంభించిన దాది ని న్నడుగు నాయా కోర్కులం గొన్ని మున్
దీరం దీరుచునుండెఁ దీరఁగల వీ తీ ర్కొంత సూచ్యార్థతం
గూర్చె న్వచ్చెడి దాని సూచన తెలుంగుంగాదె? కామేశ్వరీ. 107

గద్య

ఇది శ్రీ ... తిరుపతి వేంకటేశ్వరులచే రచింపఁబడిన
కామేశ్వరీ శతకము సంపూర్ణము.

పేజీ	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
2	13	సాథ	సాధ
7	8	చుకు	చుఁగు